

STĀVOKLIS
SAVIENĪBĀ
2018. gadā

Eiropa, kas aizsargā: terroristiska satura apkarošana tiešsaistē

#SOTEU

2018. gada 12. septembrī

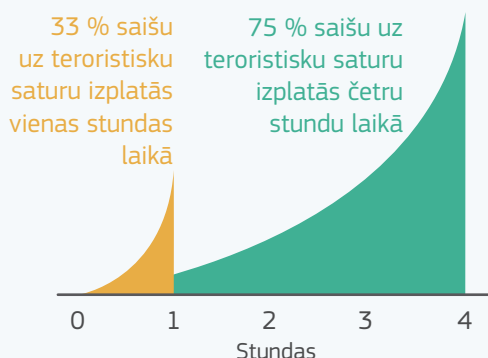
“Viena no manis vadītās Komisijas prioritātēm jau kopš pirmās dienas ir drošība — mēs esam terorismu un ārvalstu kaujinieku darbību atzinuši par krimināli sodāmu visā ES, mēs esam vērsušies pret šaujamoču izmantošanu un teroristu finansēšanu, sadarbojušies ar interneta uzņēmumiem cīņā pret teroristu propagandu un apkarējuši radikalizāciju Eiropas skolās un cietumos. Taču vēl ir daudz darāmā.”

Žana Kloda Junkera runa par stāvokli Savienībā, Strasbūrā 2016. gada 14. septembrī

Teroristiska satura klātbūtne tīmeklī nopietni apdraud pilsoņus un sabiedrību kopumā. Šī satura iespējas nodarīt kaitējumu pastiprina ātrums, ar kādu tas izplatās tiešsaistes platformās. Vairāki nesenie teroristu uzbrukumi ES ir parādījuši, kā teroristi ļaunprātīgi izmanto internetu savu vēstījumu izplatīšanai. Pieeja, kas vērsta uz to, lai apkarotu teroristiska satura izplatīšanos tiešsaistē, līdz šim ir bijusi balstīta uz brīvprātīgu sadarbību. Lai gan 2015. gadā izveidotā ES Interneta foruma ietvaros ir panākts ievērojams progress, ir skaidrs, ka arvien vēl daudz ir jādara, lai nodrošinātu visu interneta platformu un valstu iestāžu iesaisti pasākumos, kuru mērķis ir aizsargāt Eiropas iedzīvotājus tiešsaistē un liegt teroristiem iespēju tiešsaistē izplatīt savu propagandu.

IZPLATĪŠANĀS ĀTRUMS

Komisija ierosina jaunu pieeju ar skaidriem un pārredzamiem noteikumiem, lai nodrošinātu, ka, konstatējot teroristiska rakstura saturu:

- tas pēc iespējas agrāk un ātrāk tiek izņemts no attiecīgās platformas;
- tiešsaistes platformas veic pasākumus, kas ļauj nodrošināt, ka to pakalpojumus nevar izmantot ļaunprātīgi un izņemto saturu nav iespējams atkārtoti augšupielādēt citur;
- tiek pilnībā aizsargātas pilsoņu pamattiesības uz vārda un informācijas brīvību.

Ko ierosina Komisija?

VIENAS STUNDAS NOTEIKUMS

Ņemot vērā teroristiskā satura izplatīšanās ātrumu, vislielāko kaitējumu šāds saturs nodara pirmajās stundās pēc tā ievietošanas tiešsaistē. Tāpēc Komisija nosaka juridiski saistošu vienas stundas termiņu, kurā pēc valsts iestāžu izdota izņemšanas rīkojuma saņemšanas šāds saturs ir jāizņem.

LABĀK AIZSARGĀTAS TIEŠSAISTES PLATFORMAS

Teroristiska satura izplatīšanas riskam pakļauto mitināšanas pakalpojumu sniedzējiem tiks prasīts labāk aizsargāt savus pakalpojumus un to lietotājus no teroristu ļaunprātīgas rīcības un šai nolūkā veikt proaktīvus pasākumus, lai, piemēram, novērstu teroristiska satura atkārtotu augšupielādi, tostarp ar automatizētu līdzekļu palīdzību. Lai nepieļautu pārmērīgu slogu uzņēmumiem, šiem proaktīvajiem pasākumiem ir jābūt samērīgiem ar risku un pakāpi, kādā interneta platformas ir pakļautas teroristiskam saturam.

CIEŠĀKA SADARBĪBA

Lai atvieglotu izņemšanas rīkojumu un pieprasījumu apstrādi, pakalpojumu sniedzējiem un dalībvalstīm būs jāizveido īpaši kontaktpunkti, ar kuriem iespējams sazināties jebkurā laikā. Jaunie noteikumi izveido sistēmu ciešākai sadarbībai starp mitināšanas pakalpojumu sniedzējiem, dalībvalstīm un Eiropolu.

STINGRI DROŠĪBAS PASĀKUMI

Lai mazinātu likumīga satura kļūdainas izņemšanas iespējamību, mitināšanas pakalpojumu sniedzējiem būs jāievieš efektīvi sūdzību mehānismi un jāinformē lietotāji par to satura izņemšanu, izņemot gadījumus, kad svarīgu drošības apsvērumu dēļ šādu informāciju nav iespējams sniegt. Automatizētu atklāšanas rīku izmantošanas gadījumā jānodrošina cilvēka veikta uzraudzība un verificācija, lai nepieļautu satura kļūdainu izņemšanu. Dalībvalstīm būs jānodrošina efektīvi tiesiskās aizsardzības līdzekļi, kā arī tiesības apstrīdēt izņemšanas rīkojumu.

LIELĀKA PĀRRĒDZAMĪBA UN PĀRSKATATBILDĪBA

Mitināšanas pakalpojumu sniedzējiem būs jāpublicē gada pārredzamības ziņojumi, bet gada pārskats par darbībām, kas veiktas, lai palīdzētu samazināt piekļuvi teroristiskam saturam tiešsaistē, dalībvalstīm būs jāiesniedz Komisijai, kura savukārt izveidos programmu šo jauno noteikumu rezultātu un ietekmes uzraudzībai.

STINGRI SODI

Tiks ieviesti efektīvi, samērīgi un preventīvi sodi par tiešsaistē izplatīta teroristiska satura izņemšanas rīkojumu neizpildi. Ja šāda satura neizņemšana atkārtojas, pakalpojumu sniedzējam var piemērot naudassodu līdz 4 % apmērā no tā kopējā apgrozījuma pēdējā uzņēmējdarbības gadā.

Kā darbojas jaunā teroristiska satura izņemšanas procedūra?

1. Valsts iestāde konstatē satura un veic novērtējumu

2. Ja satura uzskata par teroristisku, mitinātājam tiek nosūtīts izņemšanas rīkojums

3. Mitinātājam saturs stundas laikā ir jāizņem

- **Apstrīdēšanas tiesības:** mitināšanas pakalpojumu sniedzējs vai satura nodrošinātājs izņemšanas rīkojumu var pārsūdzēt. Ja pārsūdzība tiek pieņemta, saturu atjauno; ja pārsūdzība tiek noraidīta vai ir beidzies tās iesniegšanas termiņš, izņemšanas rīkojums paliek spēkā un saturs ir neatgriezeniski jāizņem.
- **Ziņošanas pienākums:** trīs mēnešus pēc izņemšanas rīkojuma saņemšanas mitinātājam ir pienākums ziņot par proaktīviem pasākumiem, kas veikti, lai apkarotu teroristisku saturu tiešsaistē.

Kāpēc tiek pastiprināti pasākumi?

Teroristisks saturs turpina izplatīties tiešsaistē, radot reālu risku Eiropas iedzīvotājiem. Piemēram, 2018. gada janvārī vien izplatīti gandrīz 700 jauni oficiālās *Da'esh* propagandas materiāli. Spēja visās platformās ātri izplatīt šāda veida propagandu prasa tikpat ātru reaģēšanu. Jebkāda propaganda, kas vērsta uz terora aktu sagatavošanu, kūdīšanu uz tiem vai to slavināšanu, ir nelikumīga un ir jāizņem no tiešsaistes.

“Jaucējkode datubāzē”, ko uzņēmumi atklāja 2016. gada ES Interneta forumā, ir vairāk nekā 80 000 zināmu teroristu video vai attēlu jaucējkode.

Eiropola ietvaros izveidotā ES vienība ziņošanai par interneta saturu kopš 2015. gada ir paziņojusi par vairāk nekā 60 000 teroristiska satura piemēriem tiešsaistē.

Saskaņā ar Eiropola datiem ir apzināti vairāk nekā 150 uzņēmumi, kas mitina teroristisku saturu.

Kam noteikumus piemēros?

Pēc tam, kad Eiropas Parlaments un Padome jaunus noteikumus būs pieņēmuši, tie attieksies uz visiem interneta uzņēmumiem, kuri piedāvā pakalpojumus ES, neatkarīgi no to galvenā biroja atrašanās vietās un to lieluma.

Kurš par ko atbild?

Mitināšanas pakalpojumu sniedzējiem būtu:

- jāievieš **stingras procedūras**, kas vajadzīgas izņemšanas rīkojumu un pieprasījumu apstrādei;
- jāizveido **īpašs kontaktpunkts**, ar kuru iespējams sazināties jebkurā laikā un kurš būtu atbildīgs par satura ātru izņemšanu (stundas laikā pēc izņemšanas rīkojuma saņemšanas) un saziņu ar valsts iestādēm;
- jānodrošina, ka ir ieviesti **aizsardzības pasākumi**, tostarp cilvēka veikta uzraudzība, lai izvairītos no tā, ka automatizētu rīku izmantošanas laikā saturs tiek kļūdaini izņemts;
- jāievieš efektīvas **sūdzību procedūras**, lai lietotāji varētu apstrīdēt satura izņemšanu, kas, viņuprāt, notikusi kļūdas dēļ;
- **jāsadarbojas ar valstu iestādēm** saistībā ar pasākumiem, kas veikti, lai izņemtu teroristisku saturu un nepieļautu tā mitināšanu, augšupielādi un atkārtotu augšupielādi. Ja saturs ir saistīts ar sabiedrības drošības apdraudējumu, par to nekavējoties būtu jāinformē tiesībsardzības iestādes;
- savos **noteikumos** jāizklāsta teroristiska satura izplatīšanas novēršanas politika un jāpublicē gada **pārredzamības ziņojumi** par šīs problēmas risināšanā veiktajiem pasākumiem. Tiem, kuru redzeslokā nonācis teroristiskais saturs, par to būtu jāziņo arī attiecīgajai dalībvalstij.

Dalībvalstīm būtu:

- jāgādā, lai atbildīgās iestādes **spētu** identificēt tiešsaistē izplatītu teroristu propagandu un vajadzības gadījumā ātri izdot šāda satura izņemšanas rīkojumus vai pieprasījumus to izņemt;
- **jāsadarbojas** ar citām dalībvalstīm un Eiropolu, lai nodrošinātu, ka tiek ziņots par tiešsaistē izplatīta teroristiska satura pierādījumiem un ka tiek novērsta dublēšanās un nenotiek iejaukšanās valstu izmeklēšanās;
- jāievieš atbilstīgas **pārsūdzības procedūras**, lai platformas un satura nodrošinātāji varētu iesniegt sūdzību gadījumā, ja tie izņemšanas rīkojumu uzskata par nepamatotu;
- ņemot vērā visus Komisijas priekšlikumā izklāstītos attiecīgos faktorus, jānosaka **naudassodi** tiešsaistes platformām, kuras neievēro izņemšanas rīkojumus.

Eiropalam būtu:

- **jāinformē** tiešsaistes platformas par teroristisku saturu;
- **jāatvieglo un jākoordinē** pieprasījumu un izņemšanas rīkojumu apstrāde, lai novērstu dublēšanos;
- jādarbojas kā **kontaktpunktam** platformām, kam nav skaidrs, kura dalībvalsts tām būtu jābrīdina saistībā ar teroristu nodarījumu pierādījumiem;
- jānodrošina ekspertu sniegts **atbalsts un konsultācijas** gan dalībvalstīm, gan mitināšanas pakalpojumu sniedzējiem.

■ Publikāciju birojs

Print	ISBN 978-92-79-92410-1	doi:10.2775/87684	NA-04-18-692-LV-C
PDF	ISBN 978-92-79-92432-3	doi:10.2775/16790	NA-04-18-692-LV-N